

سخن ناشر

در زمانه ما امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ شخصیتی است که توانسته است مسیر جهان را متحول کند و تحولی بنیادین در اندیشه‌ها و ساختارهای اجتماعی ایجاد نماید. ایشان با تکیه بر تفکر عمیق دینی و عرفانی توانسته است انسان معاصر را تحت تأثیر قرار دهد و راه جدیدی به سوی حقیقت و عدالت بگشاید.

در مقابل تمدن غربی که به بحران‌های اخلاقی، بی‌عدالتی‌های گسترده، دوری از معنویت، بن‌بست‌های اجتماعی و در یک کلام، رنج‌های آدمی دامن زده بود، امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ با شناخت عمیق از شریعت اسلامی و بهره‌مندی از معارف اصیل فلسفی و عرفانی، توانست الگویی متفاوت از تمدن غربی ارائه دهد؛ الگویی که در آن عدالت، معنویت و کرامت انسانی در محوریت قرار دارد.

در واقع، امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ با برپایی انقلاب اسلامی، نه تنها دست به یک تحول سیاسی در ایران زد، بلکه حرکتی عظیم در مسیر باز یابی هویت انسان معاصر را ایجاد کرد؛ حرکتی که مرزهای مادی‌گرایی غربی را در هم شکست و

راهی نو به سوی معنویت و توحید گشود.

اثر پیش رو تلاش دارد تا ابعاد مختلف شخصیت علمی، فلسفی، عرفانی و سیاسی امام خمینی رحمته الله علیه را بررسی کرده و جهات حُسن شخصیت ایشان را بازکاوی کند. شناخت این ابعاد، نه تنها برای فهم بهتر جایگاه امام رحمته الله علیه در تاریخ معاصر ضروری است، بلکه راهی برای بهره‌گیری از اندیشه‌های ایشان در مسیر آینده جوامع بشری نیز خواهد بود.

انتشارات آل احمد علیه السلام مفتخر است که این اثر ارزشمند را به پژوهشگران و علاقه‌مندان به مباحث انقلاب اسلامی تقدیم می‌کند، به امید آنکه مطالعه این کتاب، در شناخت بیشتر اندیشه‌های امام رحمته الله علیه و درک جایگاه تاریخی و معنوی ایشان، راهگشا باشد و زمینه‌ساز پژوهش‌های ژرف‌تر در این عرصه شود.

در پایان انتشارات آل احمد علیه السلام بر خود لازم می‌داند از استاد گرانقدر، حکیم متأله، آیت الله آقا سید یدالله یزدان پناه تشکر و قدردانی نماید. همچنین لازم می‌داند از حجت الاسلام محمدرضا سعادت‌نی فرد بابت تنظیم و نگارش اثر و نیز از معاون پژوهش مؤسسه آموزشی پژوهشی نفحات، حجت الاسلام والمسلمین مهدی صداقت بابت آماده‌سازی اثر کمال تشکر را به عمل آورد.

محمد جواد رستمی

مدیر انتشارات آل احمد علیه السلام

سخن مؤسسه

بی‌تردید قرن اخیر با نام و نشان شخصیت عظیم و کم‌نظیر حضرت امام خمینی رحمه الله علیه گره خورده است. همو که با تکیه بر تراش حوزوی و با شناخت بی‌نظیر از ظرفیت‌های اسلام و مردم مسلمان ایران توانست انقلابی شگرف در تاریخ معاصر ایران پدید آورد. بدین‌سان اسلام و اندیشه‌های اسلامی در افقی نوین رخ برآوردند و از ابتدا عَلم هم‌آوردی با تمدن مادی‌گرای غرب را برافراشتند.

واکاوی شخصیت سترگ امام رحمه الله علیه و بررسی ابعاد متنوع آن، هرچند از دیرباز دغدغه طیف وسیعی از متفکران و اندیشه‌وران بوده است، اما به نظر می‌رسد هنوز این مهم به درستی و کمال به سامان نرسیده است. گویا حجاب معاصرت و نیز بروز افزون‌تر بُعد سیاسی اجتماعی ایشان، دیگر ابعاد این شخصیت بزرگ را به نوعی به محاق برده باشند. حتی در حوزه‌های علمیه که به گونه‌ای خاستگاه ظهور ایشان است، این امر به چشم می‌آید و ابعاد علمی و اجتماعی ایشان، آن‌سان که مطلوب است، در ذهن و ضمیر طلاب و در متن حوزه علمیه حضوری پررنگ ندارد. از این‌رو پرداخت عالمانه و

دقیق به مؤلفه‌ها و ابعاد شخصیت امام رحمته‌الله علیه با نگرشی جامع و کلان، ضرورتی دوچندان دارد و افزون بر این می‌تواند به نوعی با تحریف یا تقلیل شخصیت امام رحمته‌الله علیه مقابله کند.

این دغدغه و نیز تأکیدهای صریح و مکرر رهبر معظم انقلاب دامه‌الله بر پرداختن به شخصیت حضرت امام رحمته‌الله علیه ما را بر آن داشت تا با بهره‌گیری از نگاه جامع، مبتنی بر تراث و دقیق استاد آیت‌الله یزدان‌پناه، به مطالعه و نظاره آن رهبر الهی بنشینیم؛ از این رو بیان‌های استاد درباره شخصیت و ابعاد وجودی حضرت امام رحمته‌الله علیه جمع‌آوری شد. بخش‌های دیگری نیز که می‌بایست در طرح کلان و سازوار از این شخصیت بدان‌ها پرداخته می‌شد، در ادامه با لطف حضرت استاد اضافه و تکمیل شد تا اثر حاضر پدید آمد. در طول این مسیر فاضل گرامی حجت‌الاسلام سعادت‌ی فرد، زحمت جمع‌آوری و تدوین اولیه و مستندسازی گفتارها را متقبل شدند. از ایشان برای این همکاری دلسوزانه و پیگیرانه کمال تشکر را داریم. از استاد محترم که در تمام مراحل شکل‌گیری این اثر با وجود اشتغال علمی فراوان، کار را همراهی کردند نیز صمیمانه متشکر و سپاسگزاریم. امید است این اثر که تلاش دارد جلوه‌ای از شخصیت حضرت روح‌الله رحمته‌الله علیه را به رهروان حقیقت بنمایاند، مقبول درگاه الهی و ولی اعظم حضرت حجت رحمته‌الله علیه افتد؛ ان شاء الله.

مهدی صداقت

معاون پژوهش مؤسسه آموزشی پژوهشی نفحات

تقدیم به پیشگاه امام امیرالمؤمنین (علیه السلام) و حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام)

مقام معظم رهبری (مد ظله العالی):

«اگر ما این مجموعه را، نظام جمهوری اسلامی، و این انقلاب بزرگ و جهانی و این رستاخیز عظیمی که در دنیا به وجود آمده، و رستاخیز عظیم تری که در درون انسان ها به وجود آمده و این تحوّل که مس ها را طلا کرده، کلمه طّیبه و شجره طّیبه بدانیم که هست، ریشه این شجره طّیبه، همین شخصیت عظیمی است که همه چیز از او رویید. او بود که این درخت مبارک را رویاند. در روزگاری همه چیز بود، [اما] او نبود و ما هیچ چیز نداشتیم؛ همین ایران بود، همین ملت بود، همین موقعیت جغرافیایی بود، همین فقه بود، همین قرآن بود، همین نهج البلاغه بود، اما او نبود، او به عنوان یک شروع کننده و رهبر، قبل از شروع نهضت، کار خودش را آغاز نکرده بود، [لذا] هیچ چیز نبود، هیچ چیز نداشتیم، روزه روز عقب تر می رفتیم، روزه روز بیشتر نوی سرمان می خورد و روزه روز بیشتر شخصیت ما هضم می شد. بعد او پدید آمد، قدم در صحنه گذاشت؛ مثل وجودی که ماهیات را هستی می بخشد، تحقّق می بخشد؛ مثل خورشیدی که می تابد و اشیا را آشکار می کند؛ مثل روحی که به کالبدی دمیده می شود و اجزای آن کالبد را زنده می سازد، ما را زنده کرد، ما را نمایان کرد، ما را به حرکت درآورد. آن وقت ارزش جغرافیایی ما، ارزش تاریخی ما، فرهنگ گذشته ما، قرآن ما، نهج البلاغه ما، انسان ما و ملت ما به کارمان آمد. او کلید بود؛ او ریشه این درخت بود. این ریشه باید محفوظ بماند.»^۱

۱. بیانات در دیدار جمعی از جانبازان انقلاب اسلامی و دست اندرکاران ساخت مرقده حضرت

امام خمینی (علیه السلام) در تاریخ ۱۳۶۸/۰۴/۲۸.

فهرست اجمالی

۲۱	پیشگفتار
۲۵	فصل اول: در مسیر «خمینی جوان» شدن
۴۱	فصل دوم: مکتب علمی امام خمینی رحمته الله علیه
۷۱	فصل سوم: فقه و رویکرد فقه حکومتی در اندیشه امام خمینی رحمته الله علیه
۱۰۷	فصل چهارم: امام خمینی رحمته الله علیه ، فیلسوف بلند مرتبه صدرایی
۱۲۵	فصل پنجم: نقش عرفان در منظومه فکری و عملی امام خمینی رحمته الله علیه
	فصل ششم: سرمایه‌های آغازین و ویژگی‌های دلنشین امام خمینی رحمته الله علیه
۱۴۹	در حوزه عرفان
۱۸۳	فصل هفتم: بنیادها و دستاوردهای عرفان امام خمینی رحمته الله علیه
۲۰۳	فصل هشتم: امام خمینی رحمته الله علیه ، مجتهد عرفان نظری
۲۱۱	فصل نهم: مکتب تربیتی امام خمینی رحمته الله علیه
۲۵۵	فصل دهم: نسبت مکتب عرفانی امام خمینی رحمته الله علیه با انقلاب اسلامی
۲۷۱	فصل یازدهم: نقش عرفان در سیاست از منظر امام خمینی رحمته الله علیه
۲۹۱	کتابنامه

فهرست تفصیلی

۲۱	پیشگفتار
	فصل اول
	در مسیر «خمینی جوان» شدن
۲۷	ظرفیت سنت حوزوی
۲۸	منطق پشت صحنه عمل و مسئله روح سنت
۳۰	پرورش یافتن سنت در بستر شریعت
۳۰	نهفته بودن حرکت امام خمینی رحمته الله علیه در سنت
۳۱	هدایت سنت به سمت اقدامگری اجتماعی توسط امام خمینی رحمته الله علیه
۳۱	امام خمینی رحمته الله علیه ؛ نوک پیکان سنت
۳۴	درک عالمانه روح و مؤلفه های سنت
۳۴	خمینی جوان شدن
۳۶	وظیفه حوزویان؛ درک عمیق سنت و هدایتگری
۳۷	پرسش و پاسخ

فصل دوم

مکتب علمی امام خمینی رحمته الله علیه

- جوهره حوزه علمیه ۴۳
- واجبات حوزه علمیه برای وصول به روح دین ۴۴
- رویارویی حوزه علمیه با فرهنگ غرب و بازگشت به سنت ۴۶
- پدید آمدن شخصیت امام خمینی رحمته الله علیه به عنوان نوک پیکان سنت ۴۷
- عناصر مکتب علمی امام خمینی رحمته الله علیه ۴۸
- تفاوت رویکرد امام خمینی رحمته الله علیه به دانش فقه با دیگر فقیهان ۵۳
- رویکرد امام خمینی رحمته الله علیه به عرفان نظری ۵۵
- رویکرد امام خمینی رحمته الله علیه به فلسفه ۵۵
- مکتب امام خمینی رحمته الله علیه؛ پاسخ امروزی به مشکلات و چالش‌ها ۵۶
- چگونگی دستیابی به مکتب علمی امام خمینی رحمته الله علیه ۵۶
- پرسش و پاسخ ۶۰

فصل سوم

فقه و رویکرد فقه حکومتی در اندیشه امام خمینی رحمته الله علیه

- مراحل فقهت در اندیشه امام خمینی رحمته الله علیه ۷۳
- مرحله اول: فقه جواهری ۷۳
- | پایه فقه جواهری؛ اصول فقه غنی و عقلانی ۷۴
- مرحله دوم: عنصر زمان و مکان در اجتهاد (فقه پویا) ۷۶
- مرحله سوم: رویکرد حداقلی فقها به فقه حکومتی ۸۳
- مرحله چهارم: رویکرد ویژه امام خمینی رحمته الله علیه به فقه حکومتی ۸۳
- | نکته اول: نسبت فقه فردی با فقه حکومتی ۹۰
- | نکته دوم: تنظیم نوین ابواب فقه براساس رویکرد فقه حکومتی ۹۳

_____ مرحله پنجم: بسط دیدگاه فقه حکومت محور با پدید آوردن ابزارهای لازم ۹۳

فصل چهارم

امام خمینی رحمته الله علیه، فیلسوف بلند مرتبه صدرایی

- ۱۰۹ — بررسی روح کلان کار فلسفی امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۰۹ — هویت فلسفه صدرای
- ۱۰۹ — الف) حیث روشی
- ۱۱۲ — ب) حیث محتوایی
- ۱۱۶ — پیروان فلسفه صدرای
- ۱۲۰ — امام خمینی رحمته الله علیه زبده و چکیده ملاصدرا

فصل پنجم

نقش عرفان در منظومه فکری و عملی امام خمینی رحمته الله علیه

- ۱۲۷ — تحلیل ابعاد شخصیت امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۲۸ — چگونگی بررسی شخصیت حضرت امام رحمته الله علیه
- ۱۲۸ — علوم دینی؛ مقدمه معرفت خداوند
- ۱۳۰ — روش امام خمینی رحمته الله علیه در عرفان نظری
- ۱۳۱ — کارکردهای عرفان نظری از دیدگاه امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۳۱ — کارکرد نخست: بذر شهود
- ۱۳۲ — کارکرد دوم: شرح و تفسیر آیات و روایات
- ۱۳۷ — کارکرد سوم: تثبیت اسرار ولایت
- ۱۳۸ — رابطه عرفان با سایر علوم اسلامی در اندیشه امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۳۸ — تعامل عرفان و اخلاق
- ۱۴۰ — رابطه عرفان و فقه
- ۱۴۲ — پرسش و پاسخ

فصل ششم

سرمایه‌های آغازین و ویژگی‌های دلنشین امام خمینی رحمته‌الله علیه در حوزه عرفان

- ۱۵۱ — دغدغه عارفان
- ۱۵۱ — ۱. معرفت حضوری به خداوند و وصول الی الله
- ۱۵۲ — ۲. معامله مع الله در تمام ساحات زندگی
- ۱۵۳ — نتیجه دغدغه عارفان
- ۱۵۳ — سفر اول: طریقت
- ۱۵۴ — سفر دوم: حقیقت
- ۱۵۴ — سفر سوم: بازگشت به خلق با نگاه حقانی
- ۱۵۵ — سفر چهارم: دستگیری از خلق
- ۱۵۵ — شکل‌گیری عرفان اسلامی به عنوان جریان فرهنگی
- ۱۵۵ — عرفان عملی
- ۱۵۶ — عرفان نظری
- ۱۵۷ — عرفان ادبی
- ۱۵۷ — شکل‌گیری نحله‌های تربیتی
- ۱۵۸ — پدید آمدن حافظه مشترک با تدریس کتاب‌های عرفان در حوزه علمیه
- ۱۵۹ — جمع عقل و شهود و شریعت در سنت اسلامی
- ۱۶۰ — سرمایه‌های اکتسابی امام خمینی رحمته‌الله علیه
- ۱۶۱ — ویژگی اختصاصی و بارز امام خمینی رحمته‌الله علیه در عرفان
- ۱۶۳ — نمونه‌هایی از تأثیر اندیشه‌های عرفانی در حرکت اجتماعی امام خمینی رحمته‌الله علیه
- ۱۶۳ — ۱. ولایت مطلقه فقیه
- ۱۶۵ — ۲. اندیشه بندگی برآمده از وحدت شخصیه
- ۱۶۸ — پرسش و پاسخ

فصل هفتم

بنیادها و دستاوردهای عرفان امام خمینی رحمته الله علیه

- ۱۸۵ — ابعاد عرفان امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۸۶ — ادوار عرفان نظری
- ۱۸۶ — ۱. دوره جوانه ها
- ۱۸۶ — ۲. دوره جهش، حیات مستقل و تکمیل علم عرفان نظری
- ۱۸۸ — ۳. پیوند عمیق با فلسفه و تشیع
- ۱۸۹ — بنیادهای عرفان نظری امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۹۵ — بنیادهای عرفان عملی امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۹۶ — معرفی آثار عرفانی امام خمینی رحمته الله علیه
- ۱۹۸ — پرسش و پاسخ

فصل هشتم

امام خمینی رحمته الله علیه، مجتهد عرفان نظری

- ۲۰۵ — معیارهای اجتهاد در عرفان نظری
- ۲۰۶ — اجتهاد امام خمینی رحمته الله علیه در عرفان نظری
- ۲۰۷ — ویژگی های کتاب مصباح الهدایة
- ۲۰۷ — حفظ قلم مخصوص عرفان نظری
- ۲۰۷ — پدید آمدن بحث ولایت در عرفان نظری و ورود آن به حوزه شیعی

فصل نهم

مکتب تربیتی امام خمینی رحمته الله علیه

- ۲۱۳ — انواع شیوه های تربیتی در اسلام برای سیر الی الله
- ۲۱۴ — ساخت های مکتب تربیتی امام خمینی رحمته الله علیه

۲۱۴	ساحت اول: سیروسلوک فردی
۲۱۵	۱. کسب حقایق و معارف
۲۱۸	۲. باور قلبی
۲۲۱	روش های سلوکی برای تبدیل دانایی به باور قلبی
۲۲۱	الف) مجاهده قلبی با تکرار و تلقین
۲۲۸	ب) توجه قلبی و استمرار آن
۲۲۹	ج) التجاء
۲۳۲	د) اقدام
۲۳۶	تفاوت مکتب تربیتی امام خمینی رحمته الله علیه با مکتب تربیتی نجف
۲۳۷	ساحت دوم: سیروسلوک اجتماعی

فصل دهم

نسبت مکتب عرفانی امام خمینی رحمته الله علیه با انقلاب اسلامی

۲۵۷	— شناخت پایگاه فکری امام خمینی رحمته الله علیه
۲۵۸	— ریشه و پیشینه حرکت امام خمینی رحمته الله علیه
۲۵۹	— بروزات عینی و بسط اجتماعی اندیشه امام خمینی رحمته الله علیه
۲۶۲	— تمایز اصلی شخصیت علمی و عملی امام خمینی رحمته الله علیه با دیگران
۲۶۹	— ویژگی مکتب عرفانی امام خمینی رحمته الله علیه
۲۶۹	— الزامات امتداد حرکت امام خمینی رحمته الله علیه

فصل یازدهم

نقش عرفان در سیاست از منظر امام خمینی رحمته الله علیه

۲۷۳	— دعوت به اندیشه ناب و هشدار عدم وابستگی به غرب
۲۷۴	— امتداد اندیشه توحیدی در صحنه های اجتماعی

- اندیشه عرفانی، عالی‌ترین و ناب‌ترین اندیشه توحیدی ۲۷۸
- «خلافت بالسّیف»، دستاورد اندیشه انسان کامل در عرفان نظری ۲۷۸
- سابقه حضور عارفان در صحنه‌های سیاسی و اجتماعی ۲۸۰
- نفی گوشه‌نشینی و عزلت در عرفان ۲۸۲
- انقلاب اسلامی حاصل اندیشه عرفانی و فقهی امام خمینی رحمه الله ۲۸۵
- اندیشه امام خمینی رحمه الله درباره ولایت فقیه ۲۸۶
- کارکرد مکتب امام خمینی رحمه الله برای ادیان و جوامع دیگر ۲۸۸

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد و سپاس تنها از آن درگاه بی مثال الهی است. او که با تقدیرات زیبای خود راه هدایت را برای انسان‌ها فراهم آورده و مسیر حقیقت و درستی و نیک‌بختی را با تربیت عالمان ربانی پاک‌طینت روشن ساخته و آن‌ها را راهبر امت اسلامی قرار داده و همگان را در عصر غیبت به سمت آن‌ها فراخوانده است. درود و صلوات بر رسول گرامی اسلام و اهل بیت مکرم او علیهم‌السلام که علم حقیقی را باید در نزد آن‌ها فراگرفت؛ آن‌ها که سرچشمه علم عالمان ربانی‌اند. اثر حاضر در باب شخصیتی بسیار بزرگ و تأثیرگذار در جهان کنونی است. این بزرگ‌مرد یعنی حضرت امام خمینی رحمته‌الله‌علیه تغییرات شگرفی را در جهان معاصر پدید آورد. بررسی این امر نیازمند بازکاوی تحولات چند سده اخیر است.

در چند سده اخیر تمدن غربی با همه بنیادهای مادی و اومانیستی خود، میدان‌دار تحولات در جهان و یک‌تاز در این عرصه شد و همه ساحت‌های عالم انسانی و جهان اخیر را به رنگ خود درآورد و حتی دورترین نقاط و

پرفاصله‌ترین اندیشه‌ها و فرهنگ‌ها را تحت تأثیر قرار داد.

به هر روی، هرکس که به ظاهر این تحولات می‌نگریست، به بسط و گسترش فرهنگ و تمدن غربی در آینده حکم می‌کرد و آن را بی‌رقیب و فاتح نهایی آینده عالم و جهان می‌دانست؛ اما انسان‌های تیزبین، در نهاد و بنیادهای این تمدن غربی و پدیدارهای برآمده از آن، خلل‌های فراوانی دیده بودند که می‌دانستند موجب رنج فطری بشر و افول اخلاقی انسان و بن‌بست‌های غیرقابل علاج اجتماعی و ستم‌های بی‌حد و حصر بر مردمان مظلوم و بی‌پناه خواهد شد. اما خداوند در عصر کنونی دست عنایت خود را بر سر بشر رنجور و به‌ویژه محرومان و مظلومان جهان کشید و شخصیتی بی‌بدیل را مأمور ایستادگی در برابر تمدن مادی و سکولار غربی قرار داد تا ان شاء الله زمینه‌ساز ظهور مهدی عجل الله تعالی فرجه باشد. حضرت امام رحمته الله علیه که در دل سنت ناب دینی اسلامی بالید و حقایق شریعت اسلامی را در ناب‌ترین شکل آن در بستر حوزه علمیه قم دریافت کرد و روح آن را شناخت و در همین بستر به طرز زیبایی تربیت شد، توانایی آن را پیدا کرد که فرهنگ و تمدن غربی را به ژرفا بشناسد و از آن فاصله بگیرد و راه برون‌رفت از آن را ارائه دهد و از سویی راه آسمان و معنویت و توحید را برای همگان روشن و هموار نماید. حضرت امام رحمته الله علیه با انقلاب اسلامی‌اش، حرکت بازگشت انسان معاصر به سمت حقیقت و معنویت و نیک‌بختی را فراهم آورد. آنان که انقلاب اسلامی و پدیدارهای برآمده از آن در جهان را در سطح کلان رصد می‌کنند، این چرخش و بازگشت و این ایستادگی و راه‌گشایی نو را به خوبی درمی‌یابند.

توفیق دیگری که خداوند سبحان به انقلاب اسلامی داده است، رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله علیه است که ادامه‌دهنده راه امام خمینی رحمته الله علیه در جهان معاصر است.

پرسشی که در این عرصه برای هر شخص ژرف‌نگر مطرح می‌شود این

• پیشگفتار •

است که در شخصیت امام رحمته الله علیه چه می‌گذرد که چنین تأثیر شگرفی بر جهان معاصر داشته است؟ چه ابعادی در حضرت ایشان وجود دارد که ره‌آوردش چنین می‌شود؟ به عبارت دیگر مکتب امام خمینی رحمته الله علیه از چه مؤلفه‌هایی سود می‌برد که چنین شخصیتی و چنین حرکتی را آفریده است؟ از سویی چه باید کرد که بتوان در مسیر ایشان حرکت نموده و در این امر بیش‌ازپیش دمید؟

اثر پیش رو خواسته تا حدودی به این امور بپردازد و جهات *حُسن* شخصیت امام خمینی رحمته الله علیه را در این زمینه بازکاوی کند. حقیقتاً ابعاد *حُسن* ایشان در نوع خود بی‌نظیر است و در واقع وجود ایشان هدیه‌ی الهی به عصر حاضر و مردم این عصر است. از این رو نام این مجموعه را «چشمه‌سار *حُسن*» نهادیم.

آنچه در این مجموعه گردآوری شده است گفتاری چند در باب امام خمینی رحمته الله علیه از سوی حقیر بوده است که در طی سال‌های متعددی در جمع مشتاقان امام رحمته الله علیه عرضه شده است. در عین حال هنگام جمع‌آوری آن‌ها در این اثر، سه گفتار دیگر هم اخیراً افزوده شده است. مجموعاً این اثر یازده گفتار را در خود جای داده است. در این گفتارها تلاش شده ابتدائاً روح کار امام رحمته الله علیه در برابر تمدن غربی و سپس ابعاد شخصیت علمی مدد رسان در زمینه‌ی روح کار ایشان به‌طور کلی بازشناسی شود و بعد از آن، به بررسی تک‌تک این ابعاد در زمینه‌ی فقه و فلسفه و عرفان و سیاست توجه شود. از سویی همت بر آن بود که نگارش در همان حال و هوای گفتار با اندک تغییراتی عرضه گردد؛ از این رو قلم مرسوم کتابت در آن لحاظ نگردید.

در پایان از حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا سعادت‌ی فرد -زید توفیق- که با تلاش فراوان گفتارها را جمع‌آوری، تنظیم و تدوین نموده‌اند و گاه مصادر آن را به دست داده‌اند و نیز از حجت‌الاسلام والمسلمین صداقت رحمته الله علیه که با

• چشمه سار حُسن •

وسواس بسیار، این مجموعه را مطالعه کرده و از سویی زمینه پدید آوردن این اثر را با کوشش بسیار فراهم آورده اند، تشکر می نمایم. خداوند سبحان به هر دو عزیز توفیق بیش از پیش عنایت بفرماید. از انتشارات آل احمد ع.ا.ش نیز برای نشر این اثر سپاسگزارم. بهروزی همگان را از خداوند مَنَّان خواستارم.

و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین

سید یدالله یزدان پناه

۲۹ فروردین ۱۴۰۴ برابر با ۱۹ شوال ۱۴۴۶